

ASUNNOTTOMUUSKYSELYN TÄYTTÖOHJE

HUOM: Jos kunnassa ei ole asunnottomia, vastaa kyselyyn kuitenkin valitsemalla vaihtoehto "Ei asunnottomia" ja lähetä vastauksesi.

Yksinäiset asunnottomat kyselyajankohtana 15.11.2019

- Ryhmään **ulkona, porrashuoneissa, ns. ensisuojuissa yms.** luetaan ilman vakinaista asuinpaikkaa olevat, erilaisissa tilapäissuojuissa ja paikoissa asustavat ja kiertelevät henkilöt.
- Ryhmään **asuntoloissa tai majoitusliikkeissä asunnon puutteen vuoksi** olevat luetaan asuntolatyypillisissä majoituksissa tai esimerkiksi matkustajakodissa tavallisimmin sosiaalitoimen päivittäisillä maksusitoumuksilla asustavat henkilöt.
- Ryhmään **huoltokotityyppisissä asumispalveluyksiköissä, kuntouttavissa yksiköissä, sairaaloissa tai muissa laitoksissa asunnon puutteen vuoksi** asuvat luetaan mm. päihdehuollon asumispalveluyksiköissä, erilaisissa hoidollisissa laitostyyppisissä yksiköissä, turvakodeissa yms. asuvat henkilöt.
 - Mukaan ei lueta erillisiä asuntoja, jotka ovat asumispalvelun piirissä. Näissä asunnoissa tilapäisestikään asuvaa ei katsota asunnottomaksi.
 - Asunnottomaksi ei lueta henkilöitä, jotka ovat huoltokotityyppisissä yksiköissä pysyvästi hoidon vuoksi, eivätkä hae muita asumisratkaisuja tai
 - ovat tehneet vuokrasopimuksen ko. huoltokoti- ja muun laitostyyppisen asumisyksikön kanssa.

Sen sijaan asunnottomaksi luetaan huoltokotityyppisissä yksiköissä oleva henkilö, jolla on vuokra-asuntohakemus vireillä.
- Ryhmään **tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona asunnon puutteen vuoksi** luetaan sellaiset henkilöt, jotka kunnan tietojen tai arvion mukaan asuvat tilapäisesti tai kiertelevät sukulaisten ja tuttavien luona ilman vakituista asuntoa.
 - Tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona –ryhmässä voidaan olettaa olevan eniten niitä, joiden asuminen voidaan järjestää yleisen asunnonjaon kautta normaalista vuokra-asuntokannasta.
 - **Ryhmään ei lueta** vanhempiansa luona asuvia alle 25-vuotiaita nuoria.

Asunnottomat naiset, nuoret ja maahanmuuttajat

Yksinäisistä asunnottomista eritellään **naisten, nuorten** (alle 25-v.), **maahanmuuttajataustaisten** osuus. Maahanmuuttajataustaisiin luetaan asunnottomat yksinäiset henkilöt, jotka eivät ole Suomen kansalaisia tai joiden äidinkieli on joku muu kuin suomi tai ruotsi. Maahanmuuttajatiedon voi selvittää väestörekisteristä äidinkielen ja syntymäpaikan avulla. **Paperittomia** eli maassa ilman lupaa olevia henkilöitä ei lasketa asunnottomiksi.

Asunnottomat perheet kyselyajankohtana 15.11.2019

Ryhmään luetaan perhe tai pariskunta, joka yhteisen asunnon puutteessa asuu erillään tai tilapäismajoituksessa, kuten matkustajakodissa, hotellissa tai sukulaisten ja tuttavien luona. Asunnottomiin perheisiin luetaan myös ensi- ja turvakodissa ja kriisiasunnoissa asuvat perheet. Erikseen kysytään perheeseen kuuluvien aikuisten ja lasten lukumäärä sekä maahanmuuttajataustaisten perheiden osuus.

Pitkäaikaisasunnottomat

Pitkäaikaisasunnottomalla tarkoitetaan asunnotonta, jolla on *asumista olennaisesti vaikeuttava sosiaalinen tai terveydellinen ongelma*, kuten velka-, päihde- tai mielenterveysongelma, ja jonka asunnottomuus on pitkittynyt tai uhkaa pitkittyä tavanomaisten asumisratkaisujen toimimattomuuden ja sopivien tukipalvelujen puuttumisen vuoksi. *Asunnottomuus on pitkäaikaista, kun se on kestänyt vähintään yhden vuoden tai henkilö on ollut toistuvasti asunnottomana viimeisen kolmen vuoden aikana.* Pitkäaikaisasunnottomuudessa korostuu avun ja hoidon tarve – ajallinen kesto on toissijaista.

- Tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona -ryhmässä *pitkäaikaisasunnottomaksi lukemisen* pitää perustua ensisijaisesti *sosiaalitoimen asiakkuuteen*, jolloin palvelujen tarpeen perusteella voidaan päätellä, täytyvätkö pitkäaikaisasunnottomuuden kriteerit.
- Muu vahva näyttö pitkäaikaisasunnottomuudesta voi olla luokittelun kriteerinä, esimerkiksi henkilön asumis- tai asunnottomuushistorian tunteminen.
- Palveluntuottajien asiakastiedoista voi näkyä pitkäaikaisasunnottomia, jotka saavat eläkettä, eivätkä sen takia asioi kaupungin sosiaalitoimistossa. Kyseessä voi olla nuoriakin päihde- ja mielenterveysongelmaisia.

Kunnan asunto- ja sosiaalitoimen vuoden 2019 aikana asuttamien asunnottomien määrä

Kuntia pyydetään arvioimaan koko vuoden 2019 tiedot, vaikka loppuvuodesta ei olekaan vielä tarkkoja tietoja saatavilla. Vuoden aikana asunnon saanut yksinäinen asunnon tai asunnon perhe lasketaan mukaan vain kerran. Majoitusliikesijoituksia, turvakoteja, perhehoitoa tai laitoshuoltoratkaisuja ei lueta mukaan.

Toimenpiteet asunnottomuuden vähentämiseksi

Kuntia pyydetään kertomaan vapaamuotoisesti, mitä toimenpiteitä kunnassa on tehty asunnottomuuden vähentämiseksi ja mitkä syyt ovat vaikuttaneet muutoksiin asunnottomuudessa. Kuntien vastauksia voidaan käyttää sellaisenaan tai referoituna ARAn julkaisemassa Asunnottomuusraportissa.

Asunnottomuustiedon lähteet

Asunnottomuustietoa saadaan useista eri tietolähteistä, kuten asuntotoimen vuokra-asunnonhakijatiedoista, sosiaalitoimen asiakastiedoista, Kelan toimeentulorekistereistä ja palveluntuottajien asiakastiedoista. **Tietojen luotettavuuden varmentamiseksi on tärkeää käyttää apuna väestörekisteriä ja muita henkilötunnuksiin perustuvia rekistereitä.**

Henkilötietolain (523/1999, 14 § - 16 §) mukaan viranomaiskäytössä selvitys- ja tutkimustyössä on mahdollista käyttää henkilötietoja (henkilötunnuksia). ARA on tarkistanut tulkinnan asunnottomuustietojen osalta tietosuojavaltuutetulta.

- Väestörekisteristä voidaan tarkistaa, onko henkilö asunnon (esim. osoite Poste restante tai joku laitos). Rekisteritiedon käyttö on erityisesti tarpeen *vuokra-asunnon hakijan tietoja tarkistettaessa* silloin, kun hakija on oman ilmoituksensa mukaan asunnon. Eri rekistereiden, esimerkiksi asunto- ja sosiaalitoimen hakija- ja asiakasrekisterin ristiin ajoilla vältetään asunnottomuustietojen päällekkäisyys.

Rekisteritiedolla ei yleensä päästä tarkistamaan mahdollista pitkäaikaisasunnottomuutta, koska siihen liittyy olennaisesti hoidon ja avun tarpeen arviointi.

Asunnottomuuskyselyn toteutus

- Asunnottomuuskysely lähetetään kuntiin Webropol-kyselynä lokakuun lopussa/marraskuun alussa. Vastaukset palautetaan 11.12.2019 mennessä.
- Kyselyn poikkileikkausajankohta on 15.11.2019.
- Vastausten perusteella laaditaan *Asunnottomat 2019* tilastaselvitys, joka julkaistaan ARAn nettisivuilla. ARAn asunnottomuus selvitykset löytyvät: http://www.ara.fi/fi-FI/Tietopankki/Tilastot_ ja_selvitykset/Asunnottomuus

Lisätietoa

Hannu Ahola, ARA
puh. 029 525 0855
etunimi.sukunimi@ara.fi